

STEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, Trg Svobode, 6

Izjaja enkrat na mesec

Izjaja S.K.P.D. »Francisek B. Sedej« iz Števerjana

Registriran na sodišču v Gorici, dne 7. marca 1989, števil. 72

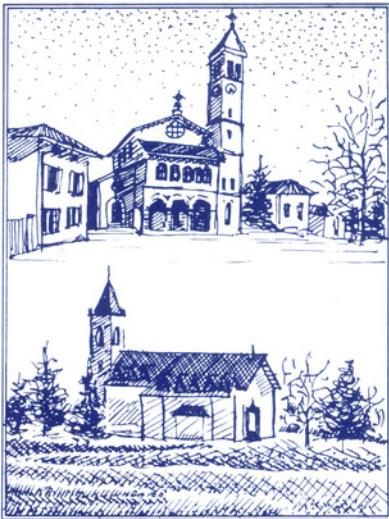
UREDILCI: FRANKA PADOVAN, IVAN VOGRIC, DAMJAN TERPIN

UPRAVNI SVET: MIRKO HUMAR, BORIS HLADNIK, EDI HLEDE (odgovorni urednik) — Lasten tisk

OPREMILI:
SARA KOMJANC · FLORJAN LANGO
BRANKO TERČEC · JELKO KOMJANC

SLIKA: DAVID PINTAR

Števerjan,

November 1985

Leto

XVI

Štev.

8

Alojz Gradnik

Kmet govori Bogu

Moj srp je rezal Tvoje bilke
moj znoj je močil Tvoje tate
večer je, vžgi zvezda svetilke.
Moj molk častil je grozd in travo
srp, koso, sode, klet in kravo,
zdaaj k Tebi so oči uprte.
Moj plug oral je Tvoja polja,
Tvoj prst oral je moja lica,
se zate je na mizi žlica.
Prisedi, z mano povečerjaj,
potem pa ves svoj dolg izborjaj.
In naj zgodi se Tvoja volja.

Spedizione in Abb. Postale Gr. IV - 70% - Autoriz. Prov.le PT GO

Periodico trimestrale

supplemento al N° 4 1985

UČIMO SE OD TISTI, KI SO MODREJŠI OD NAS

- Vselej boš zvečer vesel, ako si dan prav preživel. Čuj sam nad seboj, opominjaj se in naj bodo drugi kakor hočejo, sam sebe ne zanemarjaj.

Tomaž Kempčan

- Verjemi, da so dobre reči uresničljive; poišči zakonitosti, ki zanje veljajo, uporabi jih v vsakdanjem življenju in glej, že si savoben.

Richard Bach

- Ne sreča ne čast ne prijetnost v življenju, bolečina edina nam je na svetu najboljši kaži pot k Bogu in spoznanju, kako je vse na svetu prazno in minljivo in kako smo vsi prah in senca.

Ivan Pregelj

- Prvo, kar človek v življenju odkrije, zadnje, začimer stega roko, naj dragocenejše kar v življenju ima, pa če tudi se ne zaveda, je družinsko življenje.

Kolping

- Če je družinska morala visoka, ima narod vedno dosti moči, da se obnavlja.

Sunjatsen

- Srce nehvaležnega človeka je kot puščava, ki žejno pije deževje izpod neba, ga vsrka vase, ne rodi ničesar.

Perzijski pregovor

- Malo ljudi posluša druge. Malo ljudi ve, da imamo dvoje ušes in ena usta, to se pravi, da nas narava sama vabi, naj dvakrat več poslušamo kot govorimo.

J.L. Suenens

- Brž, ko začneš sebe imeti za pomembnega in si domišljaš, da so tvoje kreposti pomembne, ker so tvoje, postaneš jetnik lastne nečimrnosti in celo tvoja najboljša dela te bodo zaslepila in prevarala. Potem boš, da bi obranil sebe, začel v dejanjih drugih povsod odkrivati grehe in napake.

Thomas Merton

- Trije "preveč in trije "premalo" ogubijo človeka: preveč govoriti pa premalo vedeti; preveč zapravlžati pa premalo imeti; preveč dobro o sebi misliti pa premalo dober biti.

Španski pregovor

Cecilijanka '85: Prepričljiv nastop mešanega zbora

Reviia pevskih zborov Cecilijanka, je bila letos že šestindvajsetič in se je odvijala v soboto 23. in nedeljo 24. novembra. Bila je posvečena 80-letnici našega velikega skladatelja Ubalda Vrabca. Hotela pa je biti tudi prispevek k proslavljanju Evropskega leta glasbe. Posebno važna je bila tudi za naš mešani zbor, saj je njegov dirigent Herman Srebernič letos nastopil že petindvajsetič. K zboru je pristopil tudi Tomaž Tozon, ki je kot dirigent odločilno pripomogel k letošnjemu uspehu.

Mešani zbor "S.K.P.D. "Frančišek B. Sedej" je nastopil kot zadnji v nedeljo. Pred njim se je na dveh koncertih zvrstilo nad dvajset zborov iz naše dežele, iz Slovenije in Avstrije. Naš zbor se je kot ostali, predstavil s tremi skladbami. Prva je bila "Poglej na nas z višave". Gre za cerkveno pesem, ki jo naš zbor vsako leto uvršča v svoj program za to revijo. To pesem je pripravil Herman Srebernič, ki je tudi vodil zbor ob njenem izvajanju. Pevci so navdušeno zapeli, tako da je vsa dvorana prisrčno zaploskala. Zveza Slovenske Katoliške Prosvete, ki je tudi organizator revije, je našemu dirigentu poklonila spominsko plaketo ob petindvajsetem nastopu na tej reviji. Hermanu čestitamo ob tem jubileju vsi pevci mešanega zbora, ki nas je bilo letos nad petdeset. Njegova je namreč največja zasluga, da je zborovsko petje, kljub vsem težavam, ostalo v Števerjanu ena glavnih oblik kulturnega delovanja. V pevs^kem zboru, ki ga dolgo let vodi Herman Srebernič (menda je letos že dvaintrideset let!), se je vzgojila večina prejšnjih in sedanjih števerjanskih kulturnih delavcev. Zaradi tega smo mu vsi Števerjanci res hvaležni. Zahvaljujemo se mu tudi za njegovo delo v cerkvi ob orglah, saj je Herman tudi naš organist in mu ni vseeno kako bo potekel ta ali oni praznik ali cerkvena slovesnost. Vedno skrbi, da cerkvena pesem popestri naše bogoslužje. Poleg vsega tega je naš Herman še neutrujen in vztrajen organizator. Že na srednji šoli vsakega Števerjanskega šolarja povabi v zbor. Od tu torej toliko uspeha pri mladini, saj sestavljajo naš zbor zelo mladi pevci, kar je za današnje razmere prava redkost. Priznanje ob petindvajsetem nastopu na Cecilijanki je najmanj, kar je lahko dirigent Herman prejel. Prepričani pa smo, da je v svoji skromnosti in ponižnosti najbolj vesel in je zanj največja nagrada, če

zbor dobro zapoje. Tako se je zgodilo tudi na letošnji Cecilijanki, ki bo iz navedenih razlogov marsikomu, še najbolj pa verjetnu Hermanu, ostala v prijetnem spominu.

Kot smo že zapisali, je k mešanemu zboru pristopil letos dirigent Tomaž Tozon. Že smo o njem pisali v prejšnjih številkah. Dodali bi le še, da to, kar smo pevci pričakovali, se je uresničilo. S svojo iskušnjo je zboru dal nov pečat. Razlika se je pokazala že na prvem nastopu. Z vztrajnim delom pa bodo uspehi še večji. Morda si je kdo pričakoval čudežni preobrat, ki se je sicer deloma že pojavil, saj marsikdo sploh ni prepoznal našega zbora. Vse pa ni še storjeno. Nujno je zato, da se V.S.I. pevci redno udeležujejo vaj in so na njih prisotni in pozorni. Samo tako bo zbor napredoval in ob nastopih bomo vsi, pevci in dirigent končno zadovoljni.

Da se povrnemo k letošnji Cecilijanki. Tomaž Tozon je pripravil ostali dve pesmi: Jakoba Gallusa "Preparate corda vestra" in Frana Venturinja "Znamenje" na besedilo Simona Gregorčiča. Prva, polifonska skladba, je bila za naš zbor novost. S polifonijo se je večina pevcev prvič srečala, kljub temu pa je bil rezultat dober. Tudi "Znamenje" je bila dobro izvedena, zlasti mogočni finale, ki je naredil zelo dober vtis na izredno številne poslušalce letošnje Cecilijanke.

Po zakuski, ki je bila v novi telovadnici, je bila v Sedejevem domu v Števerjanu pripravljena večerja za pevce. Pripravile so jo nekatere pevke in prijateljice našega zbora, katerim se zahvaljujemo. Ob pognjenih mizah in naši kapljici so se tako vrstili najprej razni priložnostni govori. C. in M. Terpin, Jolanda Corsi, Tomaž Tozon in Martin Srebernič so nekaj povedali o nastopu in se posebno zahvalili slavljencu Hermanu Sreberniču. Ta je bil ob vsem tem kar ganjen ter se tudi sam zahvalil pevcem za sodelovanje.

Na letošnji Cecilijanki se je predstavil tudi dekliški zbor iz Števerjana, ki ga vodi Alenka Černic. Zapel je Mihelčičevo "Amor v čolnu", Co-settovo "Aylalelo" in Vrabčevo "Zdravljica". Dekleta so se za ta nastop kar dobro pripravila. Manjkalo je le nekaj glasovne moči, ki bi se pa lahko pokazala le v bolj številnem dekliškem zboru.

I Z R E Z K I I Z Č A S O P I S O V

Ponatiskujemo izrezek iz tednika Novi list, št. 1529 z dne 21. nov. 1985.

Mlad števerjanski skavt je namreč prejel za pero in poslal te mu tedniku tehten članek. Seveda se z opombo urednika povsem strinjamo in pričakujemo novih člankov izpod njegovega peresa.

Naj povemo, da je to tudi sodelavec našega Vestnika, kar je tudi razveseljivo dejstvo:

SKAVTIZEM V ŠTEVERJANU

Števerjanski skavti in skavtinje letos proslavljamo peto obletnico obstoja. V teh letih smo naredili marsikaj dobrega in pripomogli farmemu občestvu, da ima v javnosti dobro ime.

Števerjanci smo lahko ponosni, da smo že pred 20 leti imeli močno skavtsko skupino deklet, ki so bile pravzaprav začetnice skavtizma na Goriškem. Pred petimi leti pa smo se v jesenskem času začeli zbirati na tedenskih sestankih, kjer smo govorili o skavtizmu. Prav kmalu nas je skavtski duh tako prevzel, da smo se začeli z velikim veseljem zanimati za to veliko mladinsko organizacijo.

Naša skupina je bila vedno številnejša, kar je potrjevalo zanimanje za vztrajno delovanje. Od tega je minilo že pet let in še vedno smo prisotni na kulturnih prireditvah v naši vasi. Števerjanski skavti se odlikujejo predvsem po skavtskih spretnostih, po stiku z naravo, saj so v poletnih časih pogosto preživljali večere po gozdovih in travnikih, kot jih je preživljal oče skavtizma Baden-Powell. Poleg tega so sodelovali pri vseh skupnih skavtskih akcijah in seveda v domači župniji pri raznih kulturnih prireditvah.

Takšno je bilo — kratko povedano — petletno delovanje števerjanskih skavtov. Mislim, da se domača župnija in vaščani na splošno premalo zanimajo za naše delovanje. Naši sestranci ne obstojijo samo v spoznavanju skavtskih zakonov, pravil, spretnosti, temveč so veliko več. V naših srcih je zavladalo novo vzdušje, imamo iste ideale in smo iskreni prijatelji. Hočemo postati skupina zavednih, poštenih skavtov in Slovencev, ki bodo pustili za seboj samo dobro. To je skavtizem, to so ideali Baden-Powella, po katerih bi morali težiti in hrepeneti vsi. Vse to smo šele začeli odkrivati in upam, da bodo naša odkritja in spoznanja vedno bolj bogata.

M. T.

Prav radi objavljamo prispevek našega novega, mladega dopisnika iz Števerjana, ki se mu tudi zahvaljujemo za besede, ki jih je pripisal članku in se tičejo našega lista oziroma njegove vsebine. Prav radi bi videli, da bi se naš mladi sodelavec še kaj oglasil iz Števerjana in še kaj napisal o svoji prelepi briški vasi. (Ured.)

—□—

Ob tej priliki priporočamo vsem Števerjancem, da se — če še niso — naročijo na tednik Novi list, ki zasluži vso našo pozornost!

DOSTI KOKODAKANJA MALO JAJC ?

Primorski dnevnik je končno vendarle odkril Steverjan! Res je naša občina precej odmaknjena od magistrāl, glavnih cest ter večjih pretokov. To je bržda bilo krivo, da so časnikarji Primorskega dnevnika o njej tako malo vedeli in o njej tako skopo poročali. Po trinajstem maju (letošnjih volitvah) je vse drugače. Široki naslovi, dolgovezni članki, ponovni intervjuji z županom, ki radodarno "razlaga", se vrsti jo tako, da se občani upravičeno že vprašujejo: "Za kaj to?"

Vse kaže, da gremo v to smer.

Značilen je intervju, ki ga je Primorski dnevnik objavil 16. novembra tega leta. Župan ponovno toži, da nima denarja, da bodo stroški vode povišali, da je vodovod v neurejenem stanju itd. itd. Vse to je res in za vse to nosi on odnosno njegova Občinska enotnost pretežni del krivde z bivšim županom, ki so ga v zadnjih dveh letih podpirali v politično nepoštenem zavezništvu. Da ne bomo delali nikomur krivic si najprej skupaj članek preberimo:

PRIMORSKI DNEVNIK — 16. novembra 1985

Pogovor s števerjanskim županom Ivanom Humarjem

Zanimanje za boljšo preskrbo z vodo in skrb zaradi naraščajočih stroškov zanje

V posvetovanjih za pripravo predlogov za triletni razvojni načrt gorilke pokrajine so števerjanski upravitelji opozorili tudi na vrsto vprašanj v zvezi s skrbjo s pitno vodo in tudi glede gradnje tako imenovanega vodovoda za kmetijske potrebe. O vprašanju je govor še nekaj let, prav v zadnjem času pa je slišati tudi vesti, naj bi načrt, ki ima menda že zagotovljeno finančno kritje s strani dežele, opustili, sredstva pa preusmerili. Ob tem velja povedati, da je bil načrt izdelan še pred leti in da je načrtovanje (30 milijonov lir) plačal Gorilski sklad. Na kakšni točki je izvedba načrta, kakšne so možnosti za realizacijo, ob upoštevanju, da je menda, še zagotovljeno delno kritje s strani dežele? To vprašanje smo postavili števerjanskemu županu Ivanu Humarju.

— Takoj moram povedati dvoje: prvič, da je okrog tega vprašanja še zmeraj preveč neurejenosti, drugič, da je treba upoštevati različne pristojnosti občine, občina Briljske gorke skupnosti, ki je načrt poveljala in ga uvrstila v svoj srednjeročni razvojni program ter si tako zagotovila še delno finančno kritje.

Koliko znaša proračunska vrednost načrta in koliko denarja naj bi bilo še na razpolago in predvsem, kateri posegi so bili predvideni?

— Pred tremi leti je bil govor o tistih milijardah, to seveda za izvedbo celotnega načrta; financiran je samo prvi poseg, v vrednosti okrog 700 milijonov lir. Načrt predvideva, da bi napeljavali vodo do posameznih kmetij, občina območja na namakanje vinogradov in druge potrebe v kmetijski dejavnosti. Namakanje bi prišlo v postelje le ob izredni suši, ne pa ob običajnih vremenskih razme-

stih. Slišati je bilo pomisleke, češ da bi izgradnja namakalnega sistema imela neugodne posledice v vinogradništvu in da torej domišlini niso najbolj navdušeni nad načrtom. Konkretno: bojijo se, da bi po uvedbi namakalne izgubili pravico do uporabe zaščitnega znaka DOČ!

— Pomisleki so povsem neutemeljeni. Osebo sem se pozanimal na Kmetijskem nadzorništvu. Njihovo mnenje je, v kolikor gre za namakalni sistem, ki bi ga uporabljali le ob izjemnih vremenskih razmerah, da ne bi vplival na pravico uporabe zaščitnega znaka DOČ.

Kako torej misli ravnati občinska

uprava v prihodnje, glede tega vprašanja?

— Skicirati nameravamo širši posvet vseh vinogradnikov, kjer bomo vprašanje temeljito prereševali. Taka pot se nam zdi najbolj primerna. Upoštevali je namreč treba tudi problem rešitve načrtovanega vodovoda. Dela zagotavlja sredstva za izgradnjo, vendar pa bodo uporabniki morali sami kriti stroške obratovanja. Zato je prav, da se o tem pogovorimo še preden bomo sprejeli take ali drugačne odločitve. Tako stališče bomo zagovarjali tudi v glavni skupščini Briljske gorke skupnosti, ki pa se po volitvah maja, še ni sestala. Želim poudariti še nekaj: tudi če bi prišlo do spremembe ali opustitve načrta, morajo biti še nakazana sredstva drugatje uporabljena na območju naše občine.

Tako glede načrta za gradnjo novega vodovoda za kmetijske potrebe. Letos ste imeli precej težav tudi glede dobave pitne vode; stanje se je v zadnjih tednih normaliziralo, pač pa je slišati glasove o izredni podražitvi vode, ki naj bi jo pripravljala občina.

— Težave so nastale ob splošnem pomanjkanju vode v gorilnem vodovodnem omrežju, ob koncu poletja.

Stanje se je seveda zaostroilo ob trgatvi, ko poraba za kakšen teden skokovito poraste. Težave so bile le to splošnega značaja, saj so bili občasno brez vode tudi v nekaterih predelih gorilske občine, na Kranju itd. Kaj pa glede vesti o podražitvi vode?

— Pri tem vprašanju velja seči nekoliko let nazaj, predvsem pa povedati, da smo ob prevzemu občinske uprave, na fašot prevzeli tudi malo neurejeno stanje prav na področju vodovoda in preskrbe z vodo in ki ga skužamo rešiti na najboljši način. Do leta 1973 je števerjanski vodovod imela v lastni režiji občina, potem pa je vstopila v konzorcij CAFO, za dobrih deset let. Po načelu solidarnosti so skupno izgubo in torej tudi izgubo pri upravi števerjanskega vodovoda, krije vse občine članice konzorcija, sorazmerno s številom prebivalstva. Po še danes zelo težko razumljivi odločitvi, je občinski svet v števerjanu dne 30. novembra 1982, torej v času, ko še ni prišlo do mnenj sporov, in je bila lista občinske enotnosti v opoziciji, sprejel sklep o izstopu iz konzorcija CAFO. Števerjanski vodovod naj bi dal v upravo mestnemu podjetju v Gorici. To se bo

formalno, upamo, zgodilo šele 1. januarja 1986.

Kaj to pomeni?

— Zelo preprosto: za stroške za nakup vode, za elektriko za prečiščevanje, za vnosovanje vodarice, popravila itd., bomo do konca leta uporabili nad 50 milijonov lir, iztržili pa veliko, veliko manj. To so posledice sdaljnovidne politike tistih, ki zdaj besno napadajo sedanjo upravo samo zato ker so sedaj v opoziciji. Podražitev vode bo neizbežna, vrnarjenje je, za koliko bomo zvišali ceno. Ni namreč zakona, ki bi predvideval pokritje izgube.

Deficitarna je bila uprava vodovoda še v retiji konzorcija CAFO. Zakaj?

— Cene, ki so jo plačevali porabniki je bila nižja od cene vode, ki smo jo prevzemali na Oslavju. Za letos bo cena kubičnega metra vode, franko Oslavje, okrog 300 lir. Če k temu dodamo še stroške za električno energijo, vzdrževanje vodovoda itd., ni težko izračunati, koliko stane ta storitev in kakšno je stanje, ki smo ga prevzeli.

Pogovor zapiše
VLADO KLEMŠE

Župan izjavlja:

"...smo ob prevzemu občinske uprave, na žalost prevzeli tudi zelo neurejeno stanje prav na področju vodovoda in preskrbe z vodo....."

"neurejeno stanje" o katerem govori župan se nanaša na upravo zadnjih dveh let ko so občino upravljali župan Klanjšček in Občinska enotnost, kateri pripada tudi sedanji župan.

Kdo je torej kriv tega stanja?

Mar Slovenska skupnost, ki je vse to obdobje javno kritizirala tako obnašanje?

Občinska uprava v Steverjanu, ko je imela večino Slovenska skupnost (pref Kmečko - delavska zveza) in dokler ni disident - bivši župan s pomočjo social-komunistov (Občinske enotnosti) zajadral sam v razburkane valove uprave, ni vsekoli za htevala vinarja od občanov; in to dolga desetletja. In bili so težki časi. In gradle so se nove strukture (šola, občina, vodovod, ceste, zidovi). Delovale so vse občinske službe. Vozil je avtobus, me nza v šoli itd. itd.

Sedaj pa kar naenkrat vik in krik: ni denarja za smeti, ni denarja za ceste, ni denarja za šole, ni denarja za šolski avtobus, ni denarja za vodo, vodovod, ni denarja za kulturo.....!

Že v volivnem boju smo odkrito povedali, da se Steverjanska Občinska enotnost konča pri Grojnicu, ker to ni ne pokrajinska ne deželna stranka. Nima direktnega političnega stika ne z deželo ne s pokrajino. Ne bo zatorej sposobna dobiti potrebna sredstva. Evo ga. Smo že tu! Župan nam to lepo servira v Primorskem dnevniku.

Oglejmo si še nekatere županove trditve:

"Po še danes zelo težko razumljivi odločitvi, je občinski svet v Steverjanu dne 30. novembra 1982, torej v času, ko še ni prišlo do znanih sporov, in je bila Lista občinske enotnosti v opoziciji, sprejel sklep o izstopu iz konzorcija CAFO."

Pravi župan. Nič ni bil izstop iz CAFO "čudna odločitev". Celotno svetovalci Občinske enotnosti so glasovali za to. Kaj se potem župan cmeri.

Slovenska skupnost je imela že točno izdelan načrt prehoda h goriškim mestnim podjetjem (Aziende municipalizzate). Načrtovan je bil prihod goriškega župana Scarana na občino v Steverjan, kjer bi podpisali ugodni dogovor (le nekatere postavke so bile v politični diskusiji). Da se je to organiziralo je bilo potrebnega nekaj časa. Nastopila je medtem kriza in prišlo je do ponovne izvolitve župana Klanjščka s strani petih disidentov in social-komunistične opozicije. Ta družina, ki je tako upravljala občino, ni v tem zelo važnem obdobju poskrbela, da bi bila pogodba podpisana in s tem rešeni problemi. Raje se je zanimala za kvante in jih podpihovala ter širila po časopisih. Čas pa je takel in dolgov, so se nabirali, tako da je v letih 1984 in 1985 zhralo po nekaterih podatkih že nad 80 milijonov lir.

Kdo bo to plačal? Občani?

S predajo uprave Slovenska skupnost social-komunistom, ki jo je ob podpori petih pristašev izvedel župan Klanjšček je vse delo padlo v vodo.

Sedaj ne morejo iz zagate. Je to tista "daljnovidna" politika o kateri govori župan? Misli, da bodo občani molče zalagali izgube zaradi napak? Pojdimo dalje.

Župan pravi: "To so posledice "daljnovidne" politike tistih, ki zdaj b o l e s t n o napadajo sedanjo upravo samo zato ker so sedaj v o p o r t i c i j i."

Kdo vodi "daljnovidno" politiko smo že rekli. V ostalem se pa župan bridko moti. Mi namreč nič ne napadamo "bolestno" občinsko upravo. Mi smo sedaj v o p o r t i c i j i.

Naloga vsake opozicije pa je samo ta, da kritizira napačno delo večine, da sili in stimulira večino ali tiste, ki večino igrajo, da boljše in uspešnejše izvajajo svoje upravljanje. Poslanstvu manjšine se Slovenska skupnost v Števerjanu v tej mandatni dobi ne bo odrekala!

Ko je Slovenska skupnost bila večina je pač izvrševala svoje delo in upravljala kar najbolje občino in skrbela za finančna sredstva in za vse drugo za kar je treba skrbeti. To bi morala sedaj narediti pač Občinska enotnost. Če, kakor zgleđa, ni bila Občinska enotnost sposobna izvrševati opozicije in je Slovenski skupnosti samo kimala je slabo spricevalo zanjo. Če ne zna izvrševati nalog večine je podoba še vse žalostnejša; kar pa je huje, ho za to trpela vsa občina.

Mi smo svobodni ljudje, demokrati in se borimo za demokracijo. Smo za svobodne volitve. In na volitvah ljudje svobodno zaupajo komur želijo. Seveda smo ob zadnjih volitvah skušali ohraniti slovensko upravo. Zmago Občinske enotnosti smo zatoorej (dasiravno ni bila povsem "čista" spričo botra-izdajstva) sprejeli že od vsega začetka lojalno, demokratično in odprto. Kimali pa sedaj zagotovo ne bomo. To pa ni nobeden bolesten odnos. Morda bi kazalo županu paziti na svojo "bolestnost" ob takih problemih, ki si jih je nprtil in -kot vse kaže- rešuje na skrajno nepravilen način.

Porazna je namreč ugotovitev, da nova uprava ne zna drugega kot jamrati, da ni denarja, da je treba povišati vse občinske dajatve. Kaj nima nobene fantazije, sugestije boljših rešitev?

Vemo, da upravljati ni lahka zadevščina! Stroške porazdeljevati med občani zna vsak pisun. Za to je dovolj občinski računovodja. Župan -če opravlja s sposobnostjo to funkcijo- in odborniki in stranka, ki za njem stojijo, pa morajo imeti še vse drugačne vrline in ideje. Če tako ni, ni pomoči.

Smo pač pasivna občina in kot taki so bila doslej na razpolago določena finančna sredstva. Kako, da se je po majskih volitvah naekrat tako vse spremenilo?

Bomo tako kmalu začeli Števerjanci plačevati davek političnega preobrata? Če je tako - in vsi znaki kažejo, da je že tako- potem se mora marsikdo - ko bo segel globlje v listino ob plačevanju smeti, šole, vode in drugega.... grenko zamisliti!

Napredni lipar

---- ooOoo-----

SVETI MARTIN

Treba je včasih tudi "poplakniti". Za to poskrbi sv. Martin. In tudi letos se je na god tega prijaznega svetnika zbralo mlado ob društvu "Francišek B. Sedej" in prijateljsko poveselilo.

Novega vinca (oh! odlični Vogričev fragolin) ni manjkalo, niti pečenega kostanja, kar je prava kombinacija domače kulinarične iznajdljivosti.

Enkratni užitek seveda, ni mogel mimo brez Lojzetove prešerne harmonike. Še pete si je kakšen /na dodobra segrel.

Skratka: lepo je bilo in vsem, ki so se za "fešto" potrudili moramo zaklicati: hvala in- se priporočamo prihodnjega sv. Martina!

Tudi P.D. "Briški grič" je, kakor po navadi, priredilo martinovanje. Tokrat v prijetni gostilni Mrak na Jazbinah.

Steверjanski prepisi.

Noč prinaša nasvete, pravi italijanski pregovor. Tako je končno tudi urednik Katoliškega glasa spoznal potrebo - sicer prepozno - da posreduje bralcem kako resnico. Objavil je najbrž zato pismo bivšega podžupana, ki je vredno branja saj nam razgrinja marsikatero dejstvo, ki mu zaradi svojega samovoljnega oportunitetnega nekateri (tudi odgovorni) niso hoteli prisluhniti, čeprav so bili s temi dejstvi seznanjeni. Preberimo si zato objavljeno pismo:

-Katoliški glas Stev.44(1875) z dne 14.novembra 1985-

To, česar bivši župan S. Klanjšček ni povedal na radiu Trst A

Bivši župan Steverjanske občine Stanislav Klanjšček je imel pogovor na radiu Trst A s časnikařem Markom Waltritschem o svojem županovanju.

Na vprašanje časnikařa, kateri je bil najbridkejši trenutek v obdobju njegovega zadnjega županovanja, je odgovoril, da je bilo to takrat, ko se je moral zagovarjati na sodišču zaradi prijave glede občinskega smerišča, in pa takrat »...ko so se moji svetovalci ob glasovanju (za proračun) vdržali«.

Kot bivši starejši odbornik (podžupan) moram pojasniti, da v tistem času nekateri nismo bili več »njegovih« svetovalci, pač pa zvesti svetovalci Slovenske skupnosti. »Njegovi« svetovalci so bili takrat tisti, ki so ga ponovno izvolili (potem ko je dal odstavko, ki je nihče od njega ni zahteval), to se pravi social-komunistične opozicije in pet njegovih somišljenikov, ki niso več spoštovali sklepov stranke SSK.

In prav ta, gospod Klanjšček, je bil najbridkejši in najtemnejši trenutek tvojega županovanja zate in, tač, ta nas vse, ko si nas po 34 letih uprave Steverjanske občine s strani Kmečko-delavske zveze prejel in SSK potem, kratkoma predal social-komunistom in opoziciji. Tega še sedaj, ko si tako klavarno zaključil svoje županovanje, nisi razumel.

Naj še dodam, da smo takrat, kljub vsemu, kar se je zgodilo, ostali svetovalci SSK s svojim vzdrževanjem omogočili odobritev občinskega proračuna.

Čiril Terpin

Iz primerjave originalnega pisma in tega objavljenega pa smo ugotovili, da je urednik KG Kazimir Humar po svoje priredil nekatere odstavke, kar je časnikařsko nemoralno početje, posebno še če hoče veljati za katoliškega časnikařa.

-Katoliški glas Štev.46(1877) z dne 28.novembra 1985-

Nekaj ugotovitev

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Spoštovani g. urednik!

V vašem cenjenem tedniku sem dne 14. nov. 1985 prebral pismo, ki ga je poslal Ciril Terpin v zvezi z mojim pogovorom s časnikarjem Markom Waltritschem na radiu Trst A o mojem dvajsetletnem županovanju v Števerjanu. Na to pismo bom odgovoril na kratko.

Niti v drugi svetovni vojni se nisem bal napadov, ker mi je bila pri srcu usoda našega naroda. Zato sem šel kot 17-leten fant v boj za ta naš ubogi narod. Po tem boju sem sicer razočaran ideološko, toda ohranil sem trdno hrbtenico. Tako vsaj sodim.

Zato me je tem bolj prizadela trditve v Katoliškem glasu, da »sem se kratkoma predal social-komunistom in opoziciji«. (Op. ur.: C. Terpin ni zapisal, da se je St. Klanjšček predal social-komunistom, temveč da »je nas kratkoma predal social-komunistom in opoziciji.« Ko pravi »nas«, misli na števerjansko SSK, saj je v zadnjem oddobju St. Klanjšček vodil občino z odločilno podporo opozicije. Smisel Terpinovih besed je zato takodrugega.)

Potem St. Klanjšček nadaljuje: »Prizadela me je tudi trditev, da sem "tako klavarno zaključil svoje županovanje". O mojem županovanju, o njegovih uspehih in neuspehih, bodo sodili občani in zgodovina in ne kak posameznik.«

Op. ured.: St. Klanjšček ima prav, ko trdi, da bo njegovo županovanje sodila nepristranska zgodovina. Ta bo morala potrditi, da je v 20 letih njegovega županovanja občina Števerjan iz uboge hriške vasi kolonov postala gospodarsko naпредna in bogata občina. Zasluga župana Klanjščka in SSK. »Klavarno« pa se je zaključila ta doba za števerjansko SSK, ki je zaradi bolestin razmer v svojih vrstah zapravila vodstvo občine. Naj bi zato vodstvo SSK v Števerjanu napravilo objektivno analizo svoje politike v zadnjem oddobju in ne bo težko najti, kje so bile storjene napake ter jih popraviti.

Potem St. Klanjšček pripominja: »Kar se tiče "zvestih" ali "nezvestih" svetovalec SSK, to je po mojem mnenju stvar strankinega razsodišča (ki se do sedaj še ni izteklo).

Zaključuje: »Na kake nove napade na mojo osebo ne bom več odgovarjal. - St. Klanjšček.«

(Opomba ured.: Iz pisma St. Klanjščka smo objavili glavne njegove misli v prečiščeni, da ima pravico povedati, kar meni, da pomaga k resnici. Opremilimo jih pa s svojimi opombami prav zato, da tudi mi pomagamo k resnici. S tem menimo, da smo izpolnili svojo časnikarsko dolžnost in zaključujemo tudi mi to za vse ne ljubo in kvarno polemiko.)

Ob »ugotovitvah« bivšega župana lahko ponovno zatrdimo, da nista ne on ne urednik Katoliškega glasa Kazimir Humar odgovorila na dejstva, ki ju obtožujejo. Nihče ni namreč osporaval županu herojstva mladih partizanskih let, čeprav - kakor nam je v prijateljskem razgovoru tisočkrat zatrjeval, niso bila tista leta prav tako "prosto - lina". Pa pustimo stvari, ki z zadevo nimajo nobene zveze. Pribijmo raje nekatera dejstva o katerih vedó že vsi vrabci po števerjanskih strehah:

- da je župan sprožil krizo v stranki in v občini z zahtevo po izključitvi najprej enega občinskega odbornika nato drugega;
- da je podal ostavko na mesto župana takoj ko po burni seji sekcije ni bilo ugodeno njegovi arrogantni zahtevi;
- da ni sprejel ponudb poravnave, ki so mu jo nad dva meseca ponujale razne delegacije Slovenske skupnosti;
- da se je nato povezal v občinskem svetu s social-komunisti in bil v njihovih kleščah do konca mandata;
- da ni hotel sprejeti treznega in edinega pogoja SSK, da naj on in odbornica Černic (ki je bila na to mesto tudi izvoljena s odločilnimi glasovi social-komunistov) podasta ostavko in bi bila nato na isti mesti izvoljena z glasovi vseh svetovalcev SSK in bi bila tako zadeva politično poravnana. Trdovratno je vztrajal v nepošteni politični koaliciji s social-komunisti. S tem je izdal stranko in spravil občinsko upravo v brezupen položaj o čemer nam sedaj pričajo novi župan in odborniki v svojih nešteti izjavah. Klavarno je tako končalo njegovo županovanje;
- da je ta krog ljudi ob volitvah letos maja baje celó po hišah in s telefonskimi pozivi propagandiral in nato volil za social-komuniste (seveda ni za to nobenih dokumentov ker so volitve tajne);
- da je števerjanska sekcija SSK povsem pravilno sredi februarja 1985 sprejela sklep o rekonstrukciji in izločila iz svoje srede tistih pet članov, ki so stranko izdali s tem, da so se javno povežali na občini s social-komunisti. Od devetnajstih članov odbora jih je ostalo trinajst;
- da je ostalo zvestih SSK večina prejšnjih volivcev, razen tistih, ki so zavestno volili za social-komuniste in nekaterih zavedenih od bolestone propagande (in tu je odločilno vlogo odigralo tudi pisanje Katoliškega glasa). Sedaj se svojega početja mnogi kesajo, saj najdeš težko koga, ki je prej volil za SSK in sedaj drugače, da to prizna. Vsi so volili ali SSK ali belo.

Belih glasovnic pa je bilo normalno število: okoli dvajset.....

-- da je v bistvu ostala sekcija SSK aktivna in delavna, saj potekajo redne seje in življenjnost dokazujejo odločni nastopi njenih svetovalcev v občinskem svetu

To so dejstva! Tu pa naj priključim še eno resnico v spomin o kateri nismo doslej govorili. Ko so bile leta 1983 politične volitve, se je s svojo li sto predstavila tudi Slovenska skupnost. Župan Klanjšček je na seji sekcije dne 10. junija t.l. zahteval naj števerjanska sekcija SSK pošlje šte verjanskim volivcem pismo naj volijo za Krščansko demokracijo. Vsi so ob takem zavratnem predlogu obstali. Kot tajnika me je presenetilo in menim, da se je župan v bistvu že takrat odločil za izdajo stranke. Saj ni važno komu. Važni so interesi! Odbor je na tisti seji odklonil županov predlog, saj je zanj glasoval sam... Baj je nato delil letake DC v slovenščini.....

Ob vsem tem moram poudariti nepošteno obnašanje urednika Katoliškega glasa Kazimirja Humarja. In to tudi ob objavi tega pisma in opomb, ki so povernito potrdilo slabe vere in vesti. Menim namreč, da bi bila naloga vsakega poštenega časnika, ki v seveda v prvi vrsti katoliškega časnika, da bi če hoče poseči vmes, kakor je večkrat nespametno posegel - prišel v Števerjan, ugotovil resnico in potem resnico pisal, ne glede koga bi to prizadelo. Saj resnici, kakor so nas vedno učili, ne moreta biti dve. Urednik Humar pa je izbral napačno pot. Izhajajoč iz svojih osebnih gledanj in potreb, je vse svo je pisanje podredil "višjim interesom", ne meneč se za dejstva in resnico. (Menda je bil večkrat v Števerjanu in poslušal tudi pametne ljudi, a so "višji" interesi resnico prevagali? Tudi ob odločni in jasni besedi številne števerjanske mladine in članov katoliškega društva je ostal gluhi?). Najbrž se mi pravilno svita kakšni so ti "višji interesi". Očitno je namreč moč razbrati iz pisanja KG, da mu taka kakršna je dandanes Slovenska skupnost ne "diši". Široka odprtost, sodelovanje z matično domovino, odločna volja SSK, da ne zapade vplivu nobenih ekstremov ne levega ne desnega, pač pa prava demokracija, odprtost, pluralizem, zavestna obramba tukajšnjih slovenskih interesov. To nekaterim gospodom ne "diši". In prav je prišla med drugim tudi afera v Števerjanu, da je lahko urednik Humar bolj ali manj prikrito napadal števerjansko sekcijo, pokrajinsko ali deželno SSK. To je razvidno tudi iz opomb k pismu, ki ga objavljamo tu v fotokopiji.

Ne pove k. K A J, je števerjanska sekcija zagrešila! To je pa nepošteno in nemoralno početje.

Mi smo povedali javno česa obtožujemo bivšega župana; povedali smo javno, da se je urednik KG Kazimir Humar nepošteno vedel ob poročanju o števerjanski zadevi, da ni zavestno objavil niti črke, ki bi vabila naj števerjanci podprejo pri volitvah kandidate SSK; še več: ni objavil niti njihovih imen! Ni objavil pism deželnega predsednika Slovenske skupnosti in goriškega pokrajinskega tajnika, ko sta odgovarjala na napadalne članke. Se mar to pravi iskati resnico in biti v službi resnice?

Sicer je nazorno pokazala prav prilika ob štiridesetletnici izhajanja KG kam ga je tako svojevolično "urejevanje" pripeljalo. SKromni jubilejni številki je namreč sledila proslava "starjših" namesto proslave mladine in bodočnosti!

Zaradi vsega tega obnašanje katoliškega tednika odnosno obnašanje njegovega urednika obsojamo in ga odklanjamo!

Marjan Terpin

- oo 0 oo -

LOVSKA VEŠERJA

Predsednik števerjanske lovske družine Boris Lutman je skupaj z drugimi lovci prišel na prijazno misel in povabil na skupno večerjo po enega člana vseh družin. Tako se je zbralo v Dvoru še precejšnje število ljudi, ki so okusili odlično pripravljeno srno v kuhinji občinske šole.

Bila je to brez dvoma posrečena ideja in prav bi bilo, če bi to postala kar tradicija.

Škoda le, da je letos sovpadala s Cecilijanko, in marsikateri števerjanec ni vedel kam. V prihodnje bi bilo pametno zati take sočasnosti odpraviti.

VAHTI

1. november, dan vseh svetnikov, v naši vasi obhajamo slovesno. Slovesna maša je uvod v to obhajanje, ki se nato nadaljuje s spominom na tiste, ki so umrli za svobodo slovenskega naroda. Popoldne pa se obredi nadaljujejo z obiskom grobov naših rajnih.

Tako so tudi letošnje Vahti, kot prazniku pravimo v Števerjanu, potekle v tem slogu. Po glavni sv. maši je bilo v Števerjanu, na trgu, polaganje vencev na spomenik našim padlim. Poleg števerjanske občine, borbenskih organizacij, Slovenske skupnosti "P.D. Briški grič" so venec s slovensko trobojnico položili tudi člani društva "Sedej". Po enominutnem molku sta zbora P.D. "Briški grič" in SKPD "Sedej" odpela nekaj žalostink.

Podobna slovesnost je bila tudi na Jazbinah, kjer so na spomenik padlim partizanoma domačini položili vence in se z molkom spomnili njunih žrtev. Jazbinski cerkveni zbor in pevci moškega zbora "Briški grič" so se tu oddolžili spominu žrtev. V imenu jazbinske skupnosti pa je tako spregovoril Marjo Klanjšček:

"spomeniki sami govorijo, govorijo očem ki jih gledajo, govorijo ljudem ki jih tiho poslušajo. Ko slavimo praznik vseh svetih, spomin na naše rajne, zbrali smo se ob tem spomeniku, da se na poseben način spomnimo naših mladih junakov, ki sta se borila za svobodo, za našo svobodo, kajti ona svobode dan nista dočakala, ker sta morala darovati svoja mlada življenja.

Kakšno ceno žrtev je človeštvo že plačalo za svobodo!

Bog je človeka ustvaril svobodnega, človek je človeka zaslužnil. Egoizem, nespoštovanje, ošabnost, prevzetnost, nadvlada, to so sadovi človeške katastrofe in vojne.

Zato dragi, ne gledajmo na spomenike kot obeliske mest in vasi. Spomeniki nas morajo spominjati na vse vojne žrtve, nas bodriti, da stalno delamo in borimo za svobodo in mir in opozarjati, da brez spoštovanja drugega in vseh narodov ne more biti prave svobode, ne miru. Če bi vsi ljudje si ogledali spomenike in s srcem pomislili na žrtve, bi današnja katastrofa, ki preti človeštvu mogoče še spomnila v radost nas vseh.

Zato vas pri tem spomeniku rotim, podajmo si roke drug drugemu, spoštujmo vse. narode in ljudi, naj nam bo vsak človek sosed. ne vrag, samo tako lahko upamo, da naši otroci ne bodo več postavljali takih spomenikov.⁴

Popoldne se je odvijal blagoslov in nato procesija do pokopališča. Za križem se je tako zgrnilo vse števerjansko versko občestvo ob prepevanju psalmov, ki jih je izvajal cerkveni zbor. Sledil je krajši obred, ki ga je opravil g. Kodelja ter nekaj priložnostnih pesmi. Vsi so se nato ustavili še ob grobu svojih rajnih in se nanje spomnili z molitvijo, saj drži, da lepo cvetje, lučke ali napis, ki so prav tako potrebni, njihovim dušam ne pripomorejo toliko, kot naša molitev in prošnja zanje.

SEJA S.K.P.D. "F.B. SEDEJ"

V ponedeljek 11. novembra se je na sedežu v Sedejevem domu, sestal odbor društva "Sedej". Sejo je vodil predsednik Martin Srebrnič ob prisotnosti številnih članov. Govora je bilo o prireditvi na Zahvalno nedeljo, ki je pri nas že tradicionalna in je deležna zelo širokega obiska s strani domačinov. Prireditev bo letos popestril znani moški zbor "Srečko Kosovel" iz Ajdovščine. Ta je izrazil željo, da bi kdaj nastopil v Števerjanu, saj se je pri nas že dobro počutil, ko smo v Sedejevem domu pripravili večerjo ob zaključku proslave 10 letnice Slovenske skupnosti na gori škem, v preteklem februarju.

Kot tradicija, bodo ob tej priliki nagrajeni tudi zmagovalci letošnjega ~~Števerjanskega~~ ^{Števerjanskega} karate turnirja, ki je v režiji Š.Z. "Brda" dosegel lep uspeh. Če bomo ob koncu prireditve še hoteli malo ustaviti v domu, si bomo lahko ogledali nekaj diapozitivov, o dogodkih, ki smo jih doživeli v zadnjem letu v Števerjanu.

Člani društva so se še nato okvirno zmenili, da tudi letos priredijo Silvestrovanje, ki je lansko leto tako lepo uspelo. Čim prej bodo poiskali kako primerno glasbeno skuino, da bo popestrila večer. Morali bodo vsaj zasilno popraviti streho Sedejevega doma, ki je že v nevarnem stanju. Zasilno so že popravili napeljavo za ogrevanje doma. Radikalnejša rešitev teh problemov pa bi se morala uresničiti s pomočjo prispevka deželne uprave, ki je za prihodnjih pet let nakazala finančna sredstva za popravilo javnih lokalov in dvoran ali njihovo prilagoditev novim varnostnim predpisom. Že prejšnji mesec se je nekaj članov društva zavzelo, da bo sledilo temu problemu.

MEDNARODNI SIMPOZIJ O TOKAJU

V deželnem avditorju v Gorici se je v petek 8. in soboto 9. novembra odvijal simpozij o znanem vinu Tokaj ali "Tocai friulano", kot je nje gov uradni naziv. Prvi dan je bil posvečen pozdravom oblasti in organizatorjev ter poročilom izvedencev iz raznih držav, kjer gojijo to vrsto vina: Italije, Francije, Madžarske in Južne Afrike. Govora je bilo predvsem o izvoru te vinske trte. V našem listu smo že pisali o tem argumentu (gl. diplomsko nalogo Ivana Vogriča). Na tem posvetu niso izvedenci uspeli uskladiti svojih teorij in kakor je Vogrič takrat zapisal v svoji disertaciji, si vsak lasti očetovstvo nad to vinsko trto. Tako Madžari, ki so trdili, da jo gojijo že od leta 1434, Francozi, ki govorijo o uvozu iz Madžarske in kasnejši napačni zamenjavi Sivega pinota s Tokajem, ki naj bi pri njih izumrl. Iz Južne Afrike je prišla poštena izjava, da so ga tja uvozili. Italijani (Mizzau) pa pripisuje Tokaju kot domovino naša Brda. Njegovo ime naj bi izviralo iz znanega trika, ki se je pripetil nekemu slovenskemu vinogradniku, ki je plemiču dejal, da je ta trta "tukaj", ta pa ki slovenskega jezika ni poznal, naj bi razumel, da je nježno ime "Tokaj". Kaj vse se lahko zgodi, če ne poznaš jezika tvojega soseda...

Deželni odbornik Antonini je povedal da pridelamo v Furlaniji Julijski Benečiji kar milijon in pol tega vina, ^{hl} kar velja okoli stodeset milijard lir. (Zanimiv bi bil podatek, kolikšen je točen delež naših, števerjanskih vinogradnikov pri teh količinah).

Drugi dan simpozija je bil posvečen drugim aspektom, kot so tehnična i kemijska obravnava tega vina, njegova komercializacija ipd.

Šlo je torej za koristno in uspešno pobudo, ki je med izvedenci in nami manj podkovanimi v tej stroki vzbudila zanimanje. Nenazadnje pa pobuda predstavlja prispevek k reklamiziranju tega in drugih priških vin. To je tudi v sedanjem, od sredstev javnega obveščanja in reklame "bombardiranjem" svetu, tudi nujno potrebno.

Damijan Terpin

ŠTEVERJANSKI SKAVTI

Poletje je minilo in z njim tudi dnevi polni veselja ter bogatih in razigranih trenutkov. Zdi se nam, da smo komaj prišli iz tabora "Podgozd 85" v prelepi Dolenjski, pa smo že zopet tu, v skavtski sobi in se z veseljem pripravljamo na prihodnje taborno doživetje.

V Števerjanu smo "Medvedi" začeli s sestanki s prihodom jeseni, in sicer prve dni oktobra. Srečujemo se kot vedno ob petkih, ob zaključku pa gremo skupaj k sv. maši, kjer sodelujemo z branjem in živahnim petjem. Letos se nam je pridružil le en novinec, Hlede Jurij, tako da nas ni več toliko kot v prejšnjih letih. Redno obiskujemo sestanke v osmih. Toda kvantiteta ni tako važna kot pa kvaliteta; nato nas pogosto opominja naš prejšnji vodnik Matjaž Terčič, ki pride na sestanke kadar mu je mogoče. Vedno nas poziva k dejavnosti, meni pa večkrat daje dobre nasvete za vodstvo števerjanskih skavtov. Za sedaj nismo še začeli s pravim pogramom; mislim, da so bili ti sestanki le uvod v novo skavtsko leto, posebno za našega novinca, ki se z veseljem udeleži vsakega našega srečanja.

Kot sem že rekel, nismo še s programom veliko napredovali tudi zato, ker je bila v tem času naša dolžnost, da pomagamo tudi v župniji. Za prvi november smo namreč sodelovali pri jutranji maši z branjem. Po njej pa sta dva člana našega voda stala na častni straži na spomeniku, ko je zbor pel. Zvečer smo na željo našega župnika molili rožni venec, toda žal ni bilo z naše strani veliko udeležbe. Omenil sem g. župnika, ki letos, ko ima čas obiskuje naše sestanke in nam vedno kaj pove ali nas prosi, da bi mu m kaj pomagali.

Na zahvalno nedeljo smo skušali poskrbeti za dober potek maše.

Decembra bo na programu mladinska sv. maša, katere se bomo seveda vsi števerjanski skavti udeležili in pri njej sodelovali.

Naš župnik nas je opozoril, da moramo začeti misliti na jaslice, saj jih bomo kot vsako leto naredili mi. Upamo, da jih bomo letos z našo največjo fantazijo in dobro voljo lepo pripravili.

Naša velika želja pa je, da bi priredili proslavo za petletnico obstoja našegam voda. Na to smo mislili že v lanskí sezoni, toda žal zara-

di raznih vzrokov nismo v tem uspeli. Vsi upamo, da bomo imeli v prihodnje

veliko dobre volje, saj le tako bomo lahko uresničili to željo.

Poleg vseh teh obveznosti, ki smo si jih postavili, moramo sedaj misliti tudi na izvrševanje skavtskega programa kot priprava na tabor. Tu smo se vsako leto precej dobro izkazali, saj je bil naš vod že štirikrat zaporedoma njegov zmagovalec, čepra nam je vedno še kaj manjkalo, da bi bili res popoln vod.

Matjaž nam je rekel, da bomo morali letos v programu dati predvsem poudarka na naravo in na vse kar je z njo v zvezi, saj je zelo važno za skavta, da zna živeti v naravi, da jo zna ljubiti in spoštovati. Poleg tega moramo začeti tudi z raznimi akcijami, kot npr. pobiranjem papirja.

Čaka nas veliko dela, teaga se moramo vsi zavedati in skupaj skušati vse dobro izvršiti. Le tako bomo dobili ugled drugih. Starši se bodo tako zavedali kako je za nekega otroka važna prisotnost v veliki skavtski družini. Osebn mislim, da daje ta organizacija bistvene nauke za dobro življenje v ljubezni da Boga in do bližnjega.

Damijan Hlede

D A R O V I

Za Števerjanski vestnik so darovali:

Merica Dorni £ 5.000.- ; Wanda Graunar, Gorica £ 10.000.- ; Dužina Tronkar, Gorica £ 10.000.-; N.N., Števerjan £ 20.000.- .

Za mešani pevski zbor: N.N., Števerjan £ 100.000.-

Vsem darovalcem se prisrčno zahvaljujemo.

ZAHVALNA NEDELJA

Zahvalna nedelja ali "Zahvaljenca" je bila letos 17. novembra. Za števerjance je to prilika, da se Bogu zahvalimo za prejete darove. Kmetje, pa tudi vsi ostali, ki se ne ukvarjamo z obdelovanjem zemlje se na ta dan zahvalimo Stvarniku za vse, kar smo v letu dobrega prejeli.

Pri glavni maši so letos s prošnjami in branjem beril sodelovali tudi števerjanski skavti, ki so se v svojih krojih lepo razvrstili okrog oltarja. Kmetovalci so pripeljali svoje traktorje in jih razvrstili pred cerkev v dvojno vzporedno vrsto. Bili so namreč deležni božjega blagoslova, nato so njihovi gospodarji vžgali motorje in veselo odpeljali s trga. S tem se je zaključil dopoldanski del obhajanja Zahvalne nedelje. Popoldne je bil v števerjanski cerkvi blagoslov in litanije Srca Jezusovega; ob koncu pa je zahvalna pesem sklenila cerkveni del praznovanja.

Zaradi hudega mrazu je marsikdo ostal lepo doma v toplem, tako da je bilo letos manj ljudi v cerkvi in nato v Sedejevem domu kot sicer. Tisti pa, ki so ostali doma, so izgubili res izredno priložnost. Na tradicionalni prireditvi, ki jo na ta dan organizira S.K.P.D. "Frančišek B. Sedej" je namreč nastopil znani moški zbor "Srečko kosovel" iz Ajdovščine". Sprejel ga je predsednik društva Martin Srebernič, ki je ob začetku tudi pozdravil občinstvo. Kosovelovci so nam poskrbeli za izreden koncert najlepših slovenskih pesmi. Pod vodstvom svojega dirigenta Klavdija Koloinija so tako pričeli z znano "Oj Triglav moj dom", nato pa nadaljevali z domoljubno "Slovenec sem". Sledile so še "Oj Doberdob", "Buči buči morje adrijansko", mehka "Večerni ave", itd. Prisrčen pa je bil tudi finale koncerta, saj so nam pevci posredovali še nekaj bisov.

Pred začetkom koncerta so odborniki Š.Z. "Brda" nagradili zmagovalce 17. Športnega tedna.

Pevci moškega zbora "Srečko Kosovel" so se ustavili v Sedejevem domu na večerji in ob naši žlahtni kapljici še marsikatero zapeli.

JAZBINSKA ZAHVALNA NEDELJA

Letos so Jazbinci pripravili zares slovesno zahvalno nedeljo. Poleg običajne zahvaljenice v cerkvi, kateri je po tradiciji sledi zakuska na dvorišču ob prelepi jazbinski cerkvici, so se s kratko slovesnostjo spomnili časov, ko cerkvice v tem kraju ni bilo.

Postavili so namreč dvojezično spominsko obeležje na Carollovo hišo, kjer je bila takoj po razmejitvi in vse do dozidave cerkve, služba božja. Ploščo je blagoslovil gospod župnik, jazbinski zbor je pod vodstvom Zdravka Klanjsca zapel, Mario Klanjsček, domacin, pa je imel priložnostni govor, ki ga v naslednjem objavljamo v celoti, saj nam na jasn in lep način razgrinja takratne razmere v tem zaselku.

Lahko bomo razbrali kako je za Jazbine skrbel župnik Albin Martincič, ki je postal lahko bi rekel nekak jazbinski "oce". Naj nam bo dovoljeno na tem mestu spomniti se se na poznejše župnike, ki so zelo skrbeli za Jazbine in jazbinsko cerkev, tu mislimo v prvi vrsti dr. Oskarja Simčiča in gospoda Antona Princiča. Pa tudi dolgoletnega župana Hermanilda Podversiča je treba omeniti, ker je tudi on, čeprav na drugemnem polju stalno skrbel za razvoj in napredek te slovenske vasice.

Mario Klanjsček je številnemu občinstvu (prišli so tudi tisti, ki so se izselili od blizu in daleč) takole spregovoril:

"Dragi Jazbinci, , dragi prijatelji, spoštovani gostje!

Če bi stal pred grobom gospoda Martinciča, bi takole začel: obstani o popotnik, pomisli na gospoda, ki je to ledino Jazbin tako globoko znal. Seme, ki je bilo pred 38 leti v to ledino zasajeno, je obrodilo svoje sadove. Iz tega blatnega in od sveta odrezanega zaselka je nastala lepa in simpatična vasica Jazbine. Iz skromne kleti, kjer so je več let darovala sveta masa, na kateri zid postavljamo spominsko ploščo, je bila zgrajena lepa cerkva, biser vasi.

Ko se vracam na otroška leta se mi pojavi slika takratnega slavlja, moram priznati, da radost ljudi je bila zelo velika čeprav v skromnosti in revščini. Mislim, da ne pogrešim, če recem, da smo bili vsi reveži, nekateri več, drugi manj. Če bi danes tu vprašal one, ki so takrat isto tukaj stali ali so mislili na taki napredek, bi verjetno marsikdo z glavo pokimal. Toda od vojne preizkušeni; polni vere, zagnani nad delo in z božjo pomočjo, se je uresničilo to, česar sami verjetno niso verjeli.

Res je, veliko ljudi je zapustilo Jazbino, mlade neveste so sledile svojim možem, nekatere družine so odsle za kruhom v bližnje kraje, nekatere pa še prek oceanov - in nikoli več se ne bodo vrnilo.

Hvala Bogu in pridnim rokam, tedanji koloni so danes vsi svoji gospodarji. Toda tu, kjer stojim, pred to spominsko ploščo, se mi pojavi slika zvonika starih drogov, na katerih so viseli mali zvonovi, ki so oznanjali radost in veselje. S kakšno radostjo so otroci plezali po tih drogovih tako, da je kar mrgolelo na njih, a tudi s skrbjo odraslih, da ne bi kdo padel. In s kakšnim veseljem so se ljudje zbirali v tej kleti in slavili Boga! Velika radost je bila, ko se je klet malo preuredila in je bila kar lepa.

Toda delavnost, poztrovnost, zagnanost, nesebičnost gospoda Martinciča in svoje neutrudno delo so bili uspehi, da je zrastle lepa cerkva. Mislim, da nihče mi ne bo oporekal, če zatrdim, da je to zasluga gospoda Martinciča. Zato se mu moramo tudi ob tej proslavi zahvaliti, ne samo za cerkev, ampak tudi za kar je za nas napravil. Posebna zahvala naj gre tudi Carollovi družini, ki so rade volje in z veseljem dali na razpolago svojo klet, da se je lahko darovala služba božja. Toda dragi, po 38 letih, ko s ponosom slavimo naše napredke, ne smemo pozabiti tudi na druge, ki ne uživajo se takih sadov, zato pomagajmo tudi drugim po svoji moči, kadar nam je to dano. Priskotimo na pomoč tudi pri obnovi cerkve, saj od bratskih, verskih, narodnih vezi, meja nas ne sme ločevati. Posebna zahvala tudi vsem drugim duhovnikom, ki so skrbeli za jazbinsko skupnost, in vsem, ki so na katerikoli način pomagali in darovali za jazbinsko cerkev, onim pa, ki so se z večnosti klicem: jazbinski zvon, Božični ton naj jim poje v večni loni!"

Trtna uš

Kakor sem že obljubil v prejšnji številki števerjanskega vestnika, bom sedaj nekaj napisal o zgodovini te žuželke, ki je v prejšnjem stoletju pretresla vse evropsko vinogradništvo.

Zamisel, da bi o njej nekaj zapisal, mi je prišla pred ča som, ko sem na neki seji vinogradnikov opazil, da je nekateri mladi vinogradniki sploh ne poznajo. Prvi napadi žuželke so se pojavili leta 1863 v južni Franciji. Trte so začele kar od kraja usihati in nihče ni vedel za kaj se gre, saj na trti ni bilo vidnega vzroka. Ta žuželka je namreč zelo majhna in na evropski trti na pade samo korenine. Prvi jo je opazil strikovnjak Planchon šele leta 1868 in med tem časom se je bolezen razširila po vsej Evropi, tako da je zgledalo, da je vinogradništvo obsojeno na propad.

Planchon jo je imenoval *Rhizaphis*, kmalu nato pa so jo poimenovali *Phillossera vastatrix*, s tem imenom je postala svetovno znana in to ime je še danes v rabi. Le biologi so jo preimenovali v *Viteus vitifoliae*. Da bi znanstveniki preprečili širjenje te bolezni, so morali najprej spoznati način življenja te žuželke. Med tem časom so le omejili uvoz okuženih sadik na neokužena zemljišča, to pa ni zaleгло, kajti žuželka se s pomočjo kril lahko sama naglo premika.

Življenski cikel: Najprej je treba poveda-

ti, da se življenski cikel izpopolni le na ameriški trti, to pa pomeni, da žuželka napade tako listje kot korenine ameriške trte, na evropski pa napade le korenine. Na ameriški trti se cikel začne z jajcem, ki prezimi med trtno lupino. Spomladi se rodi ličinka, ki začne nov rod. Ob koncu tega ciklusa bo vsakdo lahko spoznal, da se bo iz vsake rodilo na tisoče oz; milijarde potomcev. Odrasla žuželka se preseli na trtno listje in z nekakim kljunom (Rostro) piči gornji del lista. Celice lista reagirajo tako, da se na spodnjem delu lista pojavi nekak mehurček, v katerem se vgnezdí in čez dva do tri dni po štirih preobrazbah postane odrasla. Naj še omenim, da je žuželka vedno samica in se razmnožuje brez križanja s samcem. Njeni potomci bodo zato vedno samice in samo ob koncu ciklusa se bo rodilo polovica samcev in polovica samic. Naj omenim še, da so te brez kril. Ta žuželka položi v mehurček od 400 do 500 jajc, iz katerih se bodo rodile ličinke, ki

bodo povzročile nove mehurčke. Ta ciklus se nadaljuje za približno osem rodov.

V italijanskih knjigah je trtna uš imenovana *Gallecola - gal-lecola* in živi samo na trtnem listju. Proti koncu poletja se rodijo ličinke, ki se preselijo v zemljo in tu napadejo mlade korenine, te pa postanejo debelejše in prevzamejo obliko ptičje glave. Ko ličinka doraste, položi od 200 do 250 jajc, nove ličinke pa bodo napadle druge korenine in ciklus se bo naprej nadaljeval. V jesenskem času se rodijo nove trtné uši, ki imajo krila, medtem ko so bile dotlej brez njih. Rodijo se v zemlji in ko dorastejo, zletijo na trtne rozike in položijo nova jajca. Ta so dveh mer: iz manjših se boddo rodili samci, iz večjih pa samice.

Bolj enostaven je ciklus na evropski trti, saj njeno listje, ki ga žuželka piči s klunum, ne reagira tako, da zraste mehurček, razen v nekaterih redkih primerih, ki so se pojavili zadnje čase. Imamo torej samo rodove trtné uši, ki živi v zemlji in ta ne prezimi v obliki jajca, pač pa kot ličinka. Razlika med evropsko in ameriško trto je torej v tem, da trtna uš napade ameriško bodisi v listju kot v koreninah, evropsko pa samo v koreninah. Najvažnejša razlika pa je ta, da so korenine ameriške trte bolj odpor-tej žuželki in nima trta nobenih posledic. Napad trtné uši na evropsko trto pa pomeni zanjo smrt. Ko so strokovnjaki dognali, da je edina rešitev v tem, da jo cepijo na ameriške korenine, je trtna uš pretresla že vso Evropo, razen v tistih krajih, kjer so se peščena zemljišča učinkovito uprla tej uničevalki. Obnesle so se tudi nekatere ameriške trte, ki so bile uvožene v Evropo pred napadom *Oidiuma* leta 1845. Te so bile namreč bolj odporne (Izabela, Klinton in druge samorodne trte). Po nekaterih krajih so jih že začeli saditi, tudi če so obrodile grozdje, ki ni imelo prav nič kaj opraviti z našim. Vino od teh je tudi zelo škodljivo za človeka, kajti povzroča izgubljanje vida in blaznost. V Italiji je zakon iz leta 1931 prepovedal pridelovanje vina iz teh trt.

Ko so ugotovili, da ameriške trte prenesejo napad trtné uši, so uvozili najrazličnejše vrste ameriških trt. Najodpornejši sta bili: *Vitis riparia* in *Vitis rupestris*, ti pa se nista prilagodili naši zemlji, saj je ta bogata na apnencu, sam apnenec pa jima preprečuje srkanje železa iz zemlje. Trti zato ne zmoreta proizvajati klorofila, pri tem pa li-

stje izgubi zeleno barvo in trta usahne. Ta bolezen je tista, ki jo vse vinogradniki poznamo kot "bledica". Tako so takrat poiskali še kakšno vrsto trte, ki bi se prilagodila našim zemljiščem. Najprimernejša je bila *Vitis berlandieri*. Tako so te tri ameriške trte začeli križati in dobili najbolj odporne vrste trtnih sadik.

Napad trtne uši je torej pretresel in prenovil evropsko vinogradništvo. Predstavlja torej prehod iz starega v moderno vinogradništvo.

Vogrič Ivan

Manifestacija Slovenske skupnosti v Osimu

Slovenska skupnost je priredila ob 10-letnici podpisa Osimskih sporazumov manifestacijo v tem mestu v Markah. Njen namen je bil v tem, da italijansko javnost in oblasti opozori na še nerešeno vprašanje zaščite naše manjšine, kar je eden od sestavnih elementov omenjenega sporazuma. Deset let je že minilo od njihovega podpisa, Slovenci pa še nismo dobili obljubljenega zaščitnega zakona. Zato je manifestacija Slovenske skupnosti izzvenela kot močan krik upora in nasprotovanja politiki zavlačevanja, ki jo italijanska država vodi v zvezi s tem vprašanjem. Manifestacije se je udeležilo zelo veliko število volilcev in somišljenikov Slovenske skupnosti. Med njimi je bilo tudi nekaj Števerjancev. Manifestacija se je odvijala na glavnem trgu mesta Osimo, kjer sta spregovorila deželni predsednik SSK dr. Rafko Dolhar in strankin deželni tajnik prof. Andrej Bratuž. Člani mladinske sekcije SSK, ki so se polnoštevilno udeležili manifestacije so razdeljevali letake, s katerimi so domačinom pojasnili našo situacijo. O manifestaciji je obširno poročalo časopisje in televizija, tako da lahko zapišemo, da je manifestacija lepo uspela.

OBISK DELEGACIJE SZDL SEVERNOPRIMORSKIH OBČIN PRI SLOVESNI SKUPNOSTI

Sedmega novembra je delegacija Severnoprimorskih občin -SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva iz občin Idrija-Tolmin-Ajdovščina in Nova Gorica) obiskala, neovabilo slednje, pokrajinsko Slovensko skupnost. Delegacijo SZDL je vodil Marjan Tavčar, delegacijo Slovenske skupnosti pa Marjan Terpin. Po razgovorih v Gorici so si ogledali tudi klet našega domačega vinogradnika Aleša Komjanca in nato zaključili razgovore v prijetnem lokalu Vogrič v Klancu.

Obisk je potrdil dobre stike, ki vladajo med slovensko stranko v Italiji in matično domovino. Ob dobi obiska, ki je potekal v Števerjanu so bili prisotni poleg ostalih vidnih pokrajinskih predstavnikov SSK tudi člani števerjanske sekcije Slovenske skupnosti in njeni izvoljeni predstavniki v števerjanskem občinskem svetu.

O PROBLEMIH ŠTEVERJANSKE OBČINE NA RADIU TRST A

Zadnjega oktobra smo lahko na valovih slovenskega tržanskega radia poglasili oddajo o števerjanski občini in njenih problemih. Oddaja, ki jo pripravlja Igor Tuta spada v niz programov o slovenskih občinah v Italiji. Tako je konec oktobra prišel na vrsto še Števerjan. V registriranem intervjuju je s časnikarjem M. Waltritschem bivši župan Klanjsček govoril o izkušnjah, problemih in težavah svojega županovnja. Že od prvega odgovora dalje jo je lepo "užgala" po števerjansko, tako kakor nekako "zagata" Tinče in Pepče. Prikazal je stanje v občini pred dvajsetimi in več leti. Ob odgovoru na vprašanje, kakšen je bil najbridekjši trenutek v njegovem županovanju smo se začudili. Odgovoril je, da takrat je bilo to, ko je zaradi nepazljivosti občinskega tajnika moral po nedolžnem plačati kazen, in ko so se "njegovi" svetovalci vzdržali ob glasovanju za lanski proračun. Mož še sodaj ni razumel, kdo so bili "njegovi" svetovalci v tistem obdobju. Na to je dobil pošten odgovor v Katoliškem glasu.

V direktnem prenosu je o sedanjih težavah spregovoril novi župan Ivan Humar. Žalostil se je ob problemu vode, ki se sedaj ni in zgleđa, da tudi ne bo, rešen. Tudi on je posređoval nekaj "zanimivih" izjav: dejal je, da od petih milijonov, ki so bili namenjeni za kulturno delo, je občina razen enega milijona porabila za druge namene "nujne" sorte in ne bo za kulturo letos ostalo ničesar....

Omembe vredna je izjava o športni dejavnosti. Ugotovil je, da naša vas nima nobenega športnega objekta in zato ni v vasi nič "uradnega" športnega dogajanja. Lepo od župana, da ne ve, da imamo v Števerjanu že sedemnajst let "športni teden", ki ga organizira športno združenje "BRDA". Vprašati se gre zatorej ali misli gospod župan, da je uradni šport le ta, ki ga izvajajo "uradniki"?

Se nekaj gre zabeležiti. Klanjsček je govoril, da bi bilo prav, ko bi v Števerjanu zgradili kmečki vodovod, ki bi služil za namakanje. Po-udaril je, da bo zašla prodaja vina prej ali slej v krizo in Števerjan, kot monokulturno odročje, se mora vnaprej zavarovati pred to nevarnostjo. Kmečki vodovod bi po njegovem omogočil, da bi obdelovalne površine, ki so sedaj posajene s trtami, lahko v bodoče preusmerili v vrtnarstvo in zalagali Gorico z redičem in podobnim. Standrež, namreč, od kdor so doslej prihajali ti pridelki, skoraj že dokončno podlezel razlascanju in izgradnji avtoportov, nadvozoj ipd.

Števerjanci torej in v prvi vrsti vinogradniki: nič več ne kupujte novih preš, ne gradite klet! Kupite grablje, motike in vile! Rus redič, zelje bo gospodovalo po naših grivah....

Drugi del oddaje je šel v živo, se pravi direktno prenos zato bi lahko kdo od zunaj po telefonu kaj vprašal. Nič se pa ni oglasil in je brez dvoma to dokaz skromnega zanimanja Števerjancev.

N.N.

TONČE IN PEPČE

TONČE: EH, kako dobro se počutim sedaj, ko sem se ves mesec lepo odpočil. Napil odličnega briškega vinca. Kako je lesto dobro. Majedel kovanja in sedaj sem pripravljen za - delo!

PEPČE: Na kaj te je primlo. Si biu tudi u šuli, de gnovoriš gramatikalnu slovenjščinu?

TONČE: Kakšni šoli. Narodil sem le pet razredov. Naučil sem se je pa le. Da ti zaupno povem: slišal sem po radiu Trst A tako strašansko števerjansko govorjenje, da sem bil prepričan najprej, da se trga trak od registratorja. Potem sem se zaklel: odslej bom govoril slovensko!

PEPČE: Na deli kar češ. Ne ne briga. Jest sem biu u tistoh dveh razredoh, času fašizma en bom lomu naprej ku znem. Povom ti, da se je u Števerjanu u tem misecu, ku smo midva mučala dosti spremenilo. Inflacija. Inflacija. Veš, ki je tu?

TONČE: Kako bi ne vedel!

PEPČE: Na viš ti kajšna poj je inflacija na naši občini! Podraželi so vse ku u Argentini. Se spleča skori bolj pit vino ku vodu! Škuda de je tudi vino podraželo!

TONČE: Počem je voda?

PEPČE: Bejši, de ti ne povem. Beš že plaču boletu. Pej u šuli je menza podražale. Od januarja bo treba plačet avtobus, šolski avtobus. Za smeti,

TONČE: Si bil na zadnji občinski seji?

PEPČE: Biu, biu. Sem vidu, kaku se je župn zviu. Mi vodu ki bi roku keder gha je minoranca stise a, da nintreba podražet vodu tako močno. Pej še Ape se kupli.

TONČE: Kej je tisto?

PEPČE: Ape, tisti tričiklo. Stari motokaro en kosilnicu Alpina je nova občinska uprava ložla pred žegen. Tam že ghnije celo poletje. A--- viš, ki višno nardiji: rastavu starih stroju.

TONČE: Že prav, ampe kto pa ne gre delati pred pokopališčem!

PEPČE: Harbrž je tam dosti placa en je občina dala lep prvi zgled...

Tu pišeji samo za hoc!

--- 0 ---

ZIMA HUDA ZIMA

Po lepem jesenskem času, ki je dolgo vladal, je hudopritisnil mraz. Po hribih in tudi v naši bližini je zamedlo pracej snega. Kaže da bo letos treba pripraviti mnogo kurilnega olja ali pa veliko skladišnico drvi, če ne bomo želeli zmrzovati!